

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

КОРОЛЕВИЧ ОЛЕГ ОЛЕГОВИЧ

**“Обліково-аналітичне забезпечення підприємств у
контексті фінансового контролінгу”**

071 Облік і оподаткування

Автореферат на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2022

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник к.е.н., доцент Савків Уляна Степанівна

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада)

Рецензенти: д.е.н., професор Благун Іван Семенович

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада)

Захист відбудеться «__» _____ 20 __ р.

Дипломну роботу надано до захисту «__» _____ 20 __ р.

Завідувач кафедри _____

Іван БАЛАНЮК

(підпис) (ім'я та прізвище)

Зміст

ВСТУП.....	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ	Ошибка! Закладка не определена.
1.1 Поняття і зміст обліково-аналітичного забезпечення підприємства у зв'язку із запровадженням фінансового контролю	Ошибка! Закладка не определена.
1.2. Методичний інструментарій фінансового контролю	Ошибка! Закладка не определена.
1.3 Створення індикаторної системи для аналітичного забезпечення бухгалтерського обліку та фінансового контролю.	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АУДИТУ, ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТОВ «НТЦ «ЕНЕРГЕТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ»	Ошибка! Закладка не определена.
2.1 Характеристика господарської діяльності ТОВ НТЦ «Енергетичні технології».	Ошибка! Закладка не определена.
2.2 Оцінка фінансового стану товариства	Ошибка! Закладка не определена.
2.3 Характеристика організації бухгалтерського обліку підприємства	Ошибка! Закладка не определена.
2.4 Аудит підприємства	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	Ошибка! Закладка не определена.
3.1 Аналіз економічного та фінансового стану підприємства ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології» на основі індикаторних систем фінансового контролю	Ошибка! Закладка не определена.
3.2 Факторний аналіз показників товариства	Ошибка! Закладка не определена.
3.3 Формування заходів щодо посилення ефективності ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології»	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВОК.....	11
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	Ошибка! Закладка не определена.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки забезпечення ефективності господарської діяльності стає основним завданням менеджерів. Основними причинами кризових ситуацій, що призводять до банкрутства господарської одиниці, є необдумані дії керівництва, низький рівень технологій і методів управління бізнесом. Ключовим фактором, який призводить до прийняття неправильних управлінських рішень, є відсутність у вітчизняних компаніях ефективною системи контролю як інструменту управління фінансовими процесами в компанії.

Вивчення організації фінансового контролю є дуже важливим, оскільки ефективно організований відділ фінансового контролю на підприємстві може стати основою для визначення, реалізації, моніторингу та аналізу управлінських рішень. Крім того, метою цієї концепції фінансового менеджменту компанії є виявлення всіх можливостей і ризиків, пов'язаних з головною метою бізнес-одиниці - отриманням прибутку в ринкових умовах.

Тому все більший інтерес дослідників викликає вивчення особливостей організації фінансового контролю, проблем та подальших перспектив використання системи контролю на українських підприємствах. Особливо в побуті різні аспекти цієї проблеми наголошують у працях О.О.Терещенко, В.М.Шипило, Н.А.Островської та ін. Серед зарубіжних дослідників, які зробили найбільший внесок у розробку цієї проблеми, можна назвати Р. Манна, Д. Хана та Е. Майєра.

Метою роботи є вивчення та удосконалення обліково-аналітичного забезпечення системи фінансового контролю ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології».

Для досягнення мети визначено такі завдання:

- розкрити сутність, функції та завдання обліково-аналітичного забезпечення підприємства;
- визначити методи, засоби та форми контролю фінансового менеджменту;

- провести аналіз систем індикаторів, що використовуються для контролю за фінансами підприємства;
- провести аналіз економічного та фінансового стану підприємства;
- розробляти пропозиції щодо активізації діяльності підприємства з метою покращення його економічного та фінансового стану;
- удосконалити методичний підхід до організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- внести пропозиції щодо вдосконалення систем оперативного фінансового контролю.

Об'єктом дослідження є процес організації та застосування обліково-аналітичного забезпечення в системі фінансового контролю ТОВ НТЦ «Енергетичні технології».

Предметом дослідження є обліково-аналітична система фінансового управління ТОВ НТЦ «Енергетичні технології».

Базою даних даної роботи є праці вітчизняних та зарубіжних дослідників економічної літератури щодо особливостей формування системи фінансового контролю підприємства, періодична література з даної тематики, а також нормативно-правова база ТОВ, як а також фінансові звіти. НТЦ «Енергетичні технології» за 2019-2021 р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Сучасні економічні умови характеризуються великою мінливістю зовнішнього і внутрішнього середовища, зміною технологій і посиленням конкуренції - все це призводить до виникнення криз різного типу і характеру. З цієї причини фінансові підрозділи потребують впровадження інноваційних фінансових та фінансових інструментів для її подолання. З цієї причини виникає проблема удосконалення системи менеджменту, яка потребує розробки фінансових інструментів для координації бізнес-процесів компанії, що гарантує її стає функціонування. У країнах з розвинутою ринковою економікою вже набула поширення нова прогресивна інтегрована система внутрішнього контролю, що вирішує певні проблеми, — «фінансовий контроль». Створення ефективних інструментів управління в цілому є важливим кроком для вітчизняних компаній, метою яких є адаптація до мінливих умов зовнішнього середовища для забезпечення свого довгострокового сталого розвитку.

Існує багато визначень сутності контролю: від рівняння «контроль = німецький (європейський) варіант управлінського обліку» до визначення контролю у філософії управління. Проте залишається багато дискусійних питань не лише щодо тлумачення поняття «економічний нагляд», а й використання методів і підходів. Водночас, як правило, це ідентифікують такі дії для забезпечення ефективного управління; управління процесом перемоги; діяльність з інформаційного забезпечення управління; механізм саморегуляції дії; механізм координації системи управління; керувати всіма аспектами бізнесу; управлінський облік.

На початку формування теоретичних основ контролю виділялися три їх основні напрями: орієнтація на систему розрахунку, інформаційно-координаційний, але в результаті еволюційного розвитку ці напрями розширилися: поняття контролю. орієнтація на додану вартість, фінансові результати, раціональність управління, саморефлексія.

Розвиток кожного етапу визначення фінансової сутності нагляду відбувається не лише з точки зору поточної діяльності, а й з точки зору

подальшого розвитку фінансового суб'єкта. Зі сказаного можна коротко охарактеризувати характеристики етапів, які відіграли важливу роль у формуванні поняття контролю:

1. Пріоритет надавався підтримці ліквідності майна, тому головну роль у концепції управління займав облік.

2. Основним пріоритетом розвитку бізнесу є прибутковість, тобто управління базується на обліку витрат, плануванні та досягненні операційних цілей.

3. Переміщення контролю від оперативного рівня до стратегічного: аналіз, планування, управління.

4. Чітке бачення місії суб'єкта господарювання та визначення засобів її досягнення на основі операційних та стратегічних вказівок.

Водночас у вищезазначених рекомендаціях із нагляду чітко проглядаються декілька аспектів:

- без якісного зв'язку контроль не працює;
- контроль виконує вторинну координаційну функцію між підсистемами процесів управління бізнес-одиницею;
- контроль — функція підтримки управління, яка забезпечує досягнення поставлених цілей;
- між контролем і контролем існує тісний взаємозв'язок, причому контроль є підпорядкованим контролю і забезпечує виявлення негативних сторін діяльності господарської одиниці з метою подальшого застосування контрольних заходів.

Таким чином, фінансовий моніторинг є інструментом управління, впровадження якого допомагає українським компаніям стабільно працювати в умовах поточної економічної кризи. За допомогою фінансового менеджменту можна вирішити такі основні проблеми:

- контролювати скарги;
- вчасно виявляти та виправляти погану платіжну дисципліну контрагента;

- забезпечити ефективне управління витратами та доходами;
- поповнити суму оборотних коштів;
- підтримувати стан зношеності основних засобів на допустимому нормативному рівні;
- забезпечує швидкість отримання фактичної інформації про поточну діяльність галузей і компанії в цілому;
- підвищити якість управління капіталом;
- проводити ефективну кредитну політику в компанії;
- адаптувати господарську діяльність підприємницького життя до змін у податковому законодавстві;
- покращує (з точки зору вирішення адміністративних завдань) внутрішню фінансову інформаційну систему та надалі сприяє розвитку ефективності та фінансової збалансованості.

Предметом фінансового контролю є процес, що забезпечує прийняття управлінських рішень щодо найважливіших аспектів фінансової діяльності підприємства.

Предметом фінансового контролю є сукупність суб'єктно-об'єктних відносин, які шляхом планування, аналізу та контролю безпосередньо впливають на фінансову діяльність підприємства.

Об'єктами фінансового контролю є власники компанії, топ-менеджмент, фінансове управління та спеціальні відділи.

Об'єктивними показниками фінансового контролю є: витрати, прибуток, рух грошових коштів.

Тому актуальним є розробка та впровадження теоретико-методологічних та практичних засад створення та функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення підприємства, яка через фінансово-аналітичне забезпечення обслуговує інтереси різних користувачів. розгляд і задоволення фінансової інформації як у часі, так і в просторі. Таким чином, теорія обліково-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту полягає в розгляді його як глобальної

системи взаємопов'язаних обліково-аналітичних методів і засобів контролю фінансової діяльності та визначення ефективності діяльності компанії.

Для детального аналізу функції обліково-аналітичного забезпечення було обрано компанію ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології» — одного з провідних постачальників електроенергії в Україні за нерегульованим тарифом, яка працює під брендом з 2004 року.

Основною метою товариства є виробництво товарів для виконання робіт, надання послуг для здійснення підприємницької та комерційної діяльності, з метою задоволення потреб учасників і суспільства, отримання прибутку на вкладений капітал.

Основними видами діяльності ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології» є:

- постачання енергії за нерегульованим тарифом;
- виробництво програмного забезпечення;
- енергоаудит підприємства, енергетичний менеджмент;
- впровадження енергозберігаючих технологій.

Як відомо, ефективність господарської діяльності підприємства залежить від його співвідношення власності. Стан власності характеризується складом, розміщенням, структурою та динамікою активів і пасивів. Для оцінки ефективності діяльності ТОВ НТЦ «Енергетичні технології» розраховано основні групи фінансових показників.

Аналітична система показників DuPont, яка також базується на методі економічних показників, дозволяє аналізувати показники діяльності компанії (прибутковість) у динаміці та поведінці. порівняльний аналіз, тому що в цій моделі поняття операційної ефективності ототожнюється з поняттям прибутковості, в цьому випадку можна оцінити лише один аспект ефективної роботи компанії.

Так, на розвиток показника ROE в основному вплинув показник рентабельності продажів -1,47, тоді як значення показника ROE знизилося до -0,04 у 2020-2021 роках. На зниження показника рентабельності інвестованого

капіталу до 1,24 у досліджуваному періоді 2020-2021 рр. вплинуло зниження інвестиційного капіталу та вартісних факторів.

ВИСНОВОК

Фінансовий контроль – це нова підсистема управління компанією, яка є не тільки одним із найважливіших завдань забезпечення ефективного та стабільного розвитку будь-якої компанії та поєднує в собі процеси збору, обробки, підготовки та аналізу даних, а й складовою менеджмент компанії. ціле. В економічній літературі існує досить велика кількість визначень змісту поняття фінансового контролю, але вони базуються на аналізі праць дослідників, які займаються проблемою розкриття сутності поняття фінансового контролю. Можна дати таке загальне визначення: контроль фінансового менеджменту це самоналагоджувана система економічних і фінансових інструментів і методів, спрямована на ефективне спрямування бізнесу та забезпечення його довгострокового стабільного розвитку та включає планування, контроль, облік та аналіз, інформацію, координацію та внутрішнє консультування. Основною метою фінансового контролю є організація системи управління, що відповідає поточним фінансовим цілям і завданням суб'єкта господарювання.

У першій частині даної дипломної роботи розглянуто зміст, принципи, функції фінансового менеджменту, його обліково-аналітичне забезпечення та роль на підприємстві, проаналізовано та узагальнено основні поняття та напрями фінансового контролю. У роботах економістів розкрито та визначено сутність поняття «контроль», важливим було виявлення та аналіз систем показників фінансового менеджменту та їх формування та впровадження на підприємствах.

У другому розділі розкрито особливості організації бухгалтерського обліку та аналізу фінансової діяльності ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології», що займається постачанням електричної енергії за нерегульованою ціною. Протягом 2019 – 2021 років негативні тенденції спостерігалось, таких як зниження оборотності активів і матеріальних запасів, рентабельності капіталу та рентабельності діяльності, фондів Ці показники суттєво зменшилися у 2021 році порівняно з 2019-2020 роками, що зумовлено зменшенням обсягу коштів.net отримано прибуток та збиток у 2021 році 1111 тис. грн.

Виходячи зі структурно-динамічних змін активів і пасивів порівняльно-аналітичного балансу, також можна зробити висновок про від'ємну «мінливість» сукупного капіталу, яка у 2020 році становила 26111 тис. грн., а вже у 2021 році відбулося зменшення на 8203 тис. грн. грн., а також зменшення вартості оборотних активів 8 044 тис. грн. Іншими словами, компанія пережила процес зменшення грошового потоку, що є негативним. спрямованість економічного розвитку та посилює потребу в залученні фінансових ресурсів із зовнішніх джерел.

Другий момент – значне зменшення короткострокових зобов'язань підприємства на 6229 тис. грн та значне зменшення дебіторської заборгованості, що призводить до значного виведення коштів з господарського обороту.

У 2019 році найбільшу питому вагу в структурі активів балансу, тобто 94,73%, становили виробничі запаси. У 2020 році 19,01% і в 2021 році - 25,10 % - це сталося за рахунок зменшення дебіторської заборгованості і вже в 2021 році частка основних засобів становила 74,9%, що говорить про те, що підприємство купувало акції.

Протягом трьох періодів у структурі відповідальності ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології» відбулися незначні зміни. А саме: у 2021 році власний капітал порівняно з 2020 роком зменшився на 3,71%. Зміни відбулися в основному через часткове зменшення нерозподіленого прибутку, коли компанія почала нести збитки.

Виходячи з розрахунків основних показників фінансового стану підприємства, можна сказати, що воно має досить слабкі грошові запаси. Водночас зростає залежність компанії від зовнішніх джерел фінансування, що загрожує продовженню нормальної діяльності компанії. Так, коефіцієнти абсолютної та швидкої ліквідності не перебували в допустимих межах 0,0005 та 0,49 протягом досліджуваного періоду (лише у 2019-2020 роках коефіцієнт швидкої ліквідності відповідав нормативному значенню 1,31-0,79). Показники рентабельності погіршуються. Так, рентабельність оборотних активів у 2019 році склала 6,3%, тобто на кожну гривню активів підприємство отримало 6 копійок

чистого доходу, а вже у 2021 році значення показника рентабельності активів становило 1,2%. Коефіцієнт рентабельності зріс у 2019-2020 роках і становив 0,04, але вже у 2021 році він становив -0,04, зниження цього коефіцієнта свідчить про збитковість фінансової діяльності всієї компанії. Термін окупності власного капіталу також зменшився з 1,3 у 2020 році до -4,59 у 2021 році – від'ємне значення показника є неприпустимим і свідчить про погіршення добробуту власників.

Відповідно до проведеного аналізу, фінансовий стан підприємства ТОВ «НТЦ «Енергетичні технології» можна назвати проблемним, підприємство здатне покрити обсяг сформованих резервів лише за рахунок додаткової тяги за рахунок власних джерел та позик, тобто підвищений ризик неповернення коштів, оскільки з ослабленням концентрації ринку кредитоспроможність бізнес-одиниці різко знизиться.

Наявність проблем, пов'язаних з фінансовим становищем підприємства, вимагає використання нових методів управління фінансами. У розділі 3 були зроблені прогнози та факторний аналіз з використанням мультиплікативної моделі, щоб з'ясувати взаємозв'язок між рентабельністю власного капіталу ROE та ROI інвестованого капіталу, які вважаються показниками прибутковості компанії, на основі системи показників DuPont. Так, на розвиток показника ROE в основному вплинув показник рентабельності продажів -1,47, тоді як значення показника ROE знизилося до -0,04 у 2020-2021 роках. На зниження показника рентабельності інвестованого капіталу до 1,24 у досліджуваному періоді 2020-2021 рр. вплинуло зниження інвестиційного капіталу та вартісних факторів.

У компанії ТОВ «НТЦ Енергетичні Технології» реалізовано найважливіші заходи щодо покращення діяльності, після чого представлено нові прогнозні розрахунки «Баланс» та «Друк Звіту». Значно покращилися показники діяльності підприємства завдяки виконанню рекомендованих заходів – чистий прибуток підприємства за прогнозним звітом становить 1107 тис. грн.